21501-32 Landbouw- en Visserijraad

Nr. 1850 Brief van de minister en staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2026

Van 6 tot en met 8 september jl. vond de informele Landbouwraad (hierna: informele Raad) plaats in Dublin, Ierland. Met deze brief informeren wij de Kamer over de uitkomsten van de Raad.

I. Verslag informele Landbouwraad

Tijdens de informele Raad wisselden de landbouwministers van de Europese Unie (EU) van gedachten over innovatie in de veehouderij- en eiwitsectoren. De lidstaten reflecteerden op twee vragen gesteld door het Iers voorzitterschap, over de manier waarop onderzoek en innovatie kunnen worden ingezet om de veehouderij- en eiwitsectoren in de EU te ondersteunen op de economische, sociale en ecologische dimensie van duurzaamheid, en over de manier waarop de EU en de lidstaten boeren – en in het bijzonder boeren met kleinere bedrijven – het beste kunnen ondersteunen bij het invoeren van nieuwe technologieën en innovatieve werkwijzen.

De Commissie en veel lidstaten onderstreepten de sleutelrol van de veehouderij- en eiwitsectoren voor voedselzekerheid, economische weerbaarheid en de Europese strategische autonomie. Daarbij werd gewezen op de noodzaak om de afhankelijkheid van geïmporteerde plantaardige eiwitten te verminderen en de Europese productie van eiwitrijke gewassen en andere eiwitbronnen te versterken. Onderzoek en innovatie kunnen volgens de lidstaten bijdragen aan efficiëntere voerproductie, diergezondheid, dierenwelzijn, biosecurity, vaccinatie, mestmanagement en klimaatbestendige gewassen.

Het belang van onderzoek en innovatie voor het versterken van de concurrentiekracht en weerbaarheid van de Europese landbouw werd door de Commissie en de meeste lidstaten, waaronder Nederland, onder de aandacht gebracht. Innovatie kan volgens hen bijdragen aan een efficiënter gebruik van water, diervoeder, energie en andere productiemiddelen, het terugdringen van emissies en het verbeteren van arbeidsomstandigheden en dierenwelzijn. Digitalisering en precisielandbouw zijn volgens verschillende lidstaten, waaronder Nederland, belangrijk voor een toekomstgerichte landbouw. Nederland wees in dit verband op de mogelijkheden van innovatie voor het bijdragen aan een ecologisch duurzaam en sociaal veerkrachtig voedselsysteem. Voorbeelden hiervan zijn precisietechnologieën in de veehouderij, die een bijdrage kunnen leveren aan deze doelstellingen. Daarbij benadrukte Nederland dat innovatie moet plaatsvinden binnen duidelijke randvoorwaarden, onder meer op het gebied van datagovernance en dierenwelzijn. Ook kunstmatige intelligentie kan volgens de Commissie bijdragen aan een hogere productiviteit en rentabiliteit en tegelijkertijd het gebruik van productiemiddelen verminderen. Verschillende lidstaten benadrukten wel dat nieuwe technologieën alleen daadwerkelijk kunnen

worden toegepast als boeren beschikken over voldoende digitale vaardigheden, connectiviteit en technische ondersteuning.

Het belang van een goede verbinding tussen onderzoek en de landbouwpraktijk werd benadrukt door de Commissie en een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland. Boeren moeten niet alleen eindgebruikers zijn, maar actief worden betrokken bij de ontwikkeling en het testen van nieuwe technologieën. Kennisoverdracht, praktijkgerichte training, advisering en samenwerking tussen boeren, onderzoekers, adviseurs en andere ketenpartijen zijn hiervoor essentieel. Nederland onderschreef dit en benadrukte dat innovatie het beste werkt wanneer deze samen mét boeren wordt ontwikkeld. Ook werden proeftuinen (*living labs*), demonstratieprojecten, digitale platforms en kennisnetwerken genoemd als instrumenten om innovaties sneller in de praktijk te brengen.

Veel lidstaten benadrukten dat voldoende financiële middelen en passende investeringsinstrumenten noodzakelijk zijn om de toepassing van innovatie te versnellen. Daarbij werd breed gewezen op het belang van een goed gefinancierd Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), met voldoende mogelijkheden om investeringen, kennisoverdracht en klimaatadaptatie te ondersteunen. Veel lidstaten wezen daarnaast op de mogelijkheden die het toekomstige Meerjarig Financieel Kader (MFK) en het European Competitiveness Fund (ECF) kunnen bieden voor onderzoek, innovatie en investeringen. Tegelijkertijd werd door een groot aantal lidstaten benadrukt dat boeren, en met name boeren met kleinere bedrijven, toegang moeten houden tot voldoende financiële ondersteuning en dat administratieve lasten verminderd moeten worden. Een aantal lidstaten waaronder Nederland wees erop dat complexe regelgeving en procedures de toepassing van nieuwe technologieën kunnen belemmeren.

Tot slot werd tijdens de informele Raad aandacht besteed aan de recente droogte en extreme weersomstandigheden in verschillende delen van Europa. De Commissie onderstreepte de urgentie van de discussie in het licht van de recente hittegolven en droogteperioden, die ernstige gevolgen hebben gehad voor landbouwsectoren in verschillende lidstaten. Een langetermijnbenadering is nodig om de weerbaarheid van de landbouw te versterken, waarbij oplossingen moeten worden aangepast aan lokale en regionale omstandigheden. Hierbij benadrukte de Commissie het belang van investeren in innovatieve, duurzame technologieën voor een veerkrachtige, toekomstbestendige landbouwsector met een sterk verdien- en concurrentievermogen.

Veel lidstaten wezen op de ernstige gevolgen van droogte en hittegolven voor de landbouw en benadrukten de noodzaak om de weerbaarheid van de sector tegen klimaatverandering verder te versterken. Daarbij werd onder meer gewezen op de noodzaak van investeringen – onder andere via het GLB - in klimaatadaptatie, waterbeheer, efficiënte irrigatie, risicobeheer en nieuwe productiemethoden. Een aantal lidstaten benadrukte dat boeren niet alleen beter in staat moeten worden gesteld om op klimaatschade te reageren, maar dat de sector ook structureel en preventief moet worden voorbereid op toekomstige weersextremen. De Commissie gaf aan dat afgelopen zomer voor veel regio’s in de EU bijzonder moeilijk is geweest en benadrukte het belang van een snelle inzet van de beschikbare instrumenten om getroffen boeren te ondersteunen. Daarbij wees de Commissie op de noodzaak om bestaande middelen effectief in te zetten en tegelijkertijd te blijven investeren in waterbeheer, klimaatadaptatie en nieuwe

technologieën die de veerkracht van de landbouw kunnen vergroten. Dit zal ook helpen voor het toekomstige verdienvermogen en de concurrentiepositie van de EU-landbouw. Ten slotte werd aandacht gevraagd voor de sociale en psychologische gevolgen van aanhoudende klimaat- en weer gerelateerde onzekerheid voor boeren.

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen

De staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
S.P.A. Erkens